

The development of the school dropout risk prevention of students by using PDCA cycle of Collages in the affiliation vocational education in Roi Et Province

Pinnara Yontawin¹ & Tharinthorn Namwan²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
09/01/2023	05/01/2023	15/01/2024	24/04/2024

Abstract

This research aims to 1) study current condition, the desirable condition and the necessity for the school dropout risk prevention of students by Using PDCA Cycle of colleges in the affiliation vocational education in Roi Et Province. 2) develop of the school dropout risk prevention of students by Using PDCA Cycle of colleges in the affiliation vocational education in Roi Et Province. The sample group used in the research consisted of 32 school administrators and 217 teachers, total 249 people. This was obtained by sample size determination (Krejcie and Morgan). The tools used in the research include the five-rating scale questionnaire (Likert), the semi-structured interview and the evaluation of the possibility. The statistic used in this research was average and standard deviation.

The result found that the current condition for the school dropout risk prevention of students by Using PDCA Cycle of colleges in the affiliation vocational education in Roi Et Province, the overall was at moderate level. The desirable condition for the school dropout risk prevention of students by Using PDCA Cycle of colleges in the affiliation vocational education in Roi Et Province, the overall was The highest level Ranking in the order of the necessity from high to low as student individual knowledge, student screening, student promotion and development, and student prevention and assistance. The result of the school dropout risk prevention of students by Using PDCA Cycle of colleges in the affiliation vocational education in Roi Et Province found that they were 5 parts and 26 ways, student individual knowledge has 6 way, student

¹ Mahasarakham University E-mail : 63010851032@msu.ac.th

² Mahasarakham University E-mail : 63010851032@msu.ac.th

screening has 5 way, student promotion and development have 5 way, and student prevention and assistance have 5 ways and student prevention and assistance have 5 ways. Overall the appropriateness was at the highest level

Keyword : the affiliation vocational education, development, Student's Learning Support

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

ปิ่นนรา ยลฉวิล³ และธรินธร นามวรรณ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร 32 คน และ ครูในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 217 คน รวม 249 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) โดยประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.6 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.97 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานแก้ไข้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและการแก้ไขและด้านการส่งต่อตามลำดับ และมีแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดโดยมีทั้งหมด 5 ด้าน 26 แนวทาง ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 6 แนวทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน 5 แนวทาง ด้านการพัฒนาและส่งเสริม 5 แนวทาง ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน 5 แนวทางและด้านการส่งต่อมี 5 แนวทาง ผลการประเมินด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การอาชีวศึกษา , การพัฒนาแนวทาง , ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

³ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Email-63010851032@msu.ac.th

⁴ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, Email-63010851032@msu.ac.th

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมซึ่งทำให้เครื่องจักรอุตสาหกรรม มีการผลิตทำงานได้รวดเร็ว ยืดหยุ่น และสามารถผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้จึงส่งผลต่อ ประชากรในสังคมไทย ความเหลื่อมล้ำเป็นหนึ่งในปัญหาที่แหลมคมที่สุด การปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมในประเทศไทยจะช่วยก่อให้เกิดความเสมอภาคในสังคมและนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำที่ลดลงได้อย่างเป็นระบบและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ที่หลักความเสมอภาคถือว่าเป็นหลักพื้นฐานของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อาทิ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ถิ่นกำเนิด โดยเฉพาะในด้านการศึกษาคือเป็นเหมือนประตูโอกาสในการมีชีวิตที่ดีกว่า (Thailand education scheme in brief ,2017-2036) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และปรับปรุงแก้ไข(ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดในหมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา (มาตรา 6) ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา (มาตรา22) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (Ministry of Education, 2003) รัฐจึงจำเป็นต้องจัดให้คนไทยในทุกช่วงวัยได้มีโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา จึงเป็นต้นทุนในการพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองแม้คุณภาพของโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญไม่น้อยไปกว่าพื้นฐานของครอบครัวนักเรียน ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาอันเนื่องมาจากคุณภาพหรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพ หรือประสิทธิภาพของครูหรือฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ขณะที่เด็กฐานะปานกลางไปจนถึงร่ำรวยสามารถเลือกโรงเรียนที่ตอบสนองและพัฒนาความสามารถของพวกเขาได้อย่างเต็มที่ เด็กยากจนกลับไม่มีโอกาสนั้น (Educational Equality Fund Act B.E. 2018) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดมีหน้าที่จัดระบบการศึกษา และฝึกอบรมพร้อมส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามการตามนโยบายของภาครัฐและยึดหลักการดำเนินงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด แต่พบว่า การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหาการออกกลางคันยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูยังขาดทักษะกระบวนการดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบแถมกระบวนการขั้นตอนที่ยุ่งยากรวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน เริ่มมีการประกาศปิดเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษาหลายมาเป็น

.....

การเรียนการสอนแบบออนไลน์ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการแต่เนื่องจากหลายครอบครัวต้องเผชิญปัญหาการปรับตัวต่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะรายวิชาทฤษฎีที่นักเรียนอาจไม่เข้าใจ หรือรายวิชาปฏิบัติที่ไม่สามารถลงมือปฏิบัติได้จริง หรือแม้กระทั่งความพร้อมด้านจิตใจของนักเรียนที่ไม่สามารถควบคุมสมาธิของตนเองได้หรือการไม่มีเพื่อนและครูอาจารย์คอยให้ความช่วยเหลือในเนื้อหาที่ตนเองนั้นไม่ถนัด อาจทำให้เกิดการท้อแท้หมดกำลังใจในการเรียน ซึ่งทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งไม่สามารถศึกษาต่อได้ หรือได้รับคุณภาพการศึกษาลดลง ทำให้นักเรียนในพื้นที่ห่างไกล และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการศึกษา อาจปรับตัวต่อการเรียนออนไลน์ได้ยากกว่าอาจทำให้นักเรียนอาจหลุดจากระบบการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งยังไม่สอดคล้อง ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้านการต้องการที่จะเพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพ ตามมาตรา ที่ 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้าน วิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษา วิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากล และภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติและมีสมรรถนะจนสามารถ นำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ (Vocational Education Act B.E. 2008) ในกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานโดยรักษาเป้าหมายผู้เรียนใน ระดับ ปวช.การเพิ่มปริมาณผู้เรียนในระดับ ปวส. ลดปัญหาการออกกลางคันโดยวางเป้าหมายให้ลดลงร้อยละ 5 ด้วยการป้องกัน/ดูแลรายบุคคลการวิจัยพัฒนาแก้ปัญหาวิทยาลัย/รายสาขาวิชาการวิเคราะห์แก้ปัญหาเชิงระบบกลุ่มเป้าหมายใน 50 วิทยาลัยที่มีปัญหาการออกกลางคันสูงจากข้อมูลจากการสำรวจและติดตามการออกกลางคันของผู้เรียนระบบปกติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ช่วงปีการศึกษา 2562 โดยแบ่งออกเป็นหลายสาเหตุของการออกเรียนกลางคัน คือ ขาดเรียนที่ติดต่อกันเกินกำหนด มีปัญหาด้านครอบครัว ย้ายตามผู้ปกครอง มีปัญหาในการปรับตัวเกรตเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ เป็นต้น (Office of Vocational Education Monitoring and Evaluation , 2017)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องในบทบาทหน้าที่การเป็นครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาจำเป็นที่จะต้องดูแลส่งเสริม เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพโดยเฉพาะ ความรู้ทางด้านทักษะวิชาชีพ ทักษะวิชาการตลอดจนทักษะในการดำรงชีวิต จึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องดำเนินการทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัญหาและพัฒนาระบบการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงาน รวมทั้งสามารถนำไปปรับประยุกต์ให้เกิดประโยชน์สูง

ที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เพื่อการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพให้ได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งระยะในการทำวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และคณะครูในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2564 จำนวน 558 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน ครูในสถานศึกษา จำนวน 217 คน รวม 249 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์แนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 5 ด้าน 28 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.05-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.90 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่ประสบผลสำเร็จในด้านที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีและเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 แห่ง โรงเรียนละ 2 คน รวม 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ในการร่างแนวทาง/ตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางทางการ
ระเบียบวิธีวิจัย

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA และสรุปวิเคราะห์ สังเคราะห์ โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการ

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยประเด็นในการสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มาจากข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1.4 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) นำผลที่ได้ไปใช้ในการสร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 558 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดโดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมด กับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน จำนวน 249 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน และครู จำนวน 217 คน แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพตำแหน่ง วุฒิและประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่ถามถึงระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของวิทยาลัยในการดำเนินงานดูแลนักเรียน สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับใดมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

3.2.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมโดยใช้ประเด็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษามาเป็นกรอบการสร้างแบบสอบถาม

3.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำ

3.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ แล้วปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามคำแนะนำ

3.2.5 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความชัดเจนของข้อคำถาม ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .60 - 1.00 ขึ้นไป แล้วคัดเลือกข้อที่เข้าเกณฑ์ไว้ใช้จริง ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.2.7 การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน โดยพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์จากคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.8 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น โดยนำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์

3.2.9 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของวิทยาลัยในการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ในระดับใดดำเนินการ ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน

4.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามในรูปแบบที่อยู่เว็บไซต์ และคิวอาร์โค้ด จัดส่งไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผ่านระบบรับส่งหนังสือราชการอิเล็กทรอนิกส์ของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified)

ระยะที่ 2 สร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้สัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีและเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือจำนวน 3 แห่ง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกสถานศึกษาต้นแบบ คือ

1.1.1 เป็นสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 3 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในระดับ ดีมาก

1.1.2 ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาที่พระราชทาน

1.2 ยกร่างการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทาง และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.3 นำแนวทางที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยการตรวจสอบการยืนยัน และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบความเหมาะสม ของร่างแนวทางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมนักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. การส่งต่อนักเรียน โดยนาระดับสภาพการบริหารงานสูงสุด 3 อันดับแรก

ในแต่ด้านมาจัดทำเป็นร่าง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบใน 2 ลักษณะ คือ

- 1) ร่างแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอหากเหมาะสมให้พิจารณาว่าคงเดิม
- 2) ร่างแนวทางที่ผู้วิจัยนำเสนอ หากไม่เหมาะสม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในร่างเพื่อการปรับปรุงต่อไป

2.2 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

2.2.1 แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดโครงสร้างของการสัมภาษณ์ ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบที่กำหนดและนำร่าง แบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เสนอต่ออาจารย์และ นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุง

3) จัดทำแบบสมบรูณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไข ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA โดยจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏดังนี้

Table 1

การดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI (I-D) D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน		
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.31	0.54	ปานกลาง	4.68	0.57	มากที่สุด	0.411	1
2. การคัดกรองนักเรียน	3.46	0.58	ปานกลาง	4.60	0.58	มากที่สุด	0.330	2
3. การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.49	0.55	ปานกลาง	4.57	0.57	มากที่สุด	0.308	3
4. การป้องกันและการแก้ไข	3.57	0.57	มาก	4.56	0.57	มากที่สุด	0.276	4
5. การส่งต่อ	3.60	0.56	มาก	4.54	0.51	มากที่สุด	0.260	5
โดยรวม	3.49	0.56	ปานกลาง	4.59	0.56	มากที่สุด	0.317	

จากตาราง 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมรายด้าน ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.56) พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการป้องกันและการแก้ไข ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.57) ด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.56) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.58) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.55) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.54)

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.56) มีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.57) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.58) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.57) ด้านการป้องกันและการแก้ไข ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.51)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างแนวทางดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนของวิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.411$) ลำดับที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.330$) ลำดับที่ 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.308$) ลำดับที่ 4 ด้านการป้องกันและการแก้ไข ($PNI_{\text{modified}} = 0.276$) และลำดับที่ 5 ด้านการส่งต่อ ($PNI_{\text{modified}} = 0.260$)

2. ผลการสร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มี 5 ด้าน 26 แนวทาง ดังนี้

PLAN

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ศึกษาวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- เตรียมเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ

การคัดกรองนักเรียน

- สถานศึกษามีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจน
- สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน

การพัฒนาและส่งเสริม

- ศึกษาวางแผนการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่ม

การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน

- วางแผนการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่ม
- จัดห้องสำหรับการบริการให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสม

การส่งต่อ

- วางแผนการส่งต่อนักเรียนตามสภาพของระดับพฤติกรรมนักเรียน

DO

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- สถานศึกษาดำเนินโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน
- ครูที่ปรึกษามีการจัดทำข้อมูลนักเรียนครบทุกคน

การคัดกรองนักเรียน

- สถานศึกษามีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน

การพัฒนาและส่งเสริม

- สถานศึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูมและจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนเป็นประจำทุกภาคเรียน
- สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่องโดยชุมชนมีส่วนร่วม

การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน

- ครูที่ปรึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

การส่งต่อ

- สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเมื่อสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้
- สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการส่งต่อนักเรียน

แนวทางการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน ของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

ACT

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียน

การคัดกรองนักเรียน

- สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้บุคลากร

การพัฒนาและส่งเสริม

- สถานศึกษามีการประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยใช้เทคโนโลยี

การป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน

- นำผลการประเมินและติดตามผลการป้องกันและแก้ไขมาพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสม

การส่งต่อ

- พัฒนาระบบมีขั้นตอนการส่งต่อที่สะดวกต่อการปฏิบัติ

CHECK

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

- วิเคราะห์ตรวจสอบข้อมูลของนักเรียนครบทุกคนและเป็นปัจจุบันโดยใช้เทคโนโลยี

การคัดกรองนักเรียน

- สถานศึกษามีการตรวจสอบข้อมูลการคัดกรองนักเรียนเป็นปัจจุบันโดยใช้เทคโนโลยี

การพัฒนาและส่งเสริม

- สถานศึกษาตรวจสอบและประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอโดยใช้เทคโนโลยีการป้องกันและแก้ปัญหาให้นักเรียน

- สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน

การส่งต่อ

- สถานศึกษามีการติดตามผลและรายงานผลการ

ภาพประกอบ 1 การดำเนินงานแก้ไข้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA

ผลการประเมินด้านความเหมาะสม และ การดำเนินงานแก้ไข้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.52) และด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.52) ตามลำดับโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.52) และด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานแก้ไข้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานแก้ไข้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการแนวทางการดำเนินงานแก้ไข้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีการดำเนินการตามสภาพบริบทของสถานศึกษา เช่น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การพัฒนาและส่งเสริม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน และการส่งต่อ ส่วนใหญ่ดำเนินการตามนโยบายที่ส่วนกลางได้กำหนดให้ปฏิบัติหรือคู่มือของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้มีผลของการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป ดังที่ Ministry of Education (2003) ได้นำเสนอว่าว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ แต่ล องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญ มีวิธีการ และเครื่องมือแตกต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuemthong, S. (2019). ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ผลการศึกษพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukhasawek, V. (2020). ได้ศึกษาการบริหารระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต นักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ผลศึกษาพบว่า ระดับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตนักศึกษานักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการ ดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการเรียน ของวิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และมีการบูรณาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด ดังที่ Office of the Basic Education Commission (2007) ได้นำเสนอว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วยการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรมที่สามารถส่งผลการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม มุ่งให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีสุข จึงจำเป็นต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่จะคอยเป็นตัวช่วยเหลือนักเรียนที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Klinrisuk, P. (2021) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khotpim, L. (2021). ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นในการสร้างแนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 คือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นจุดเริ่มต้นในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไข พัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพสามารถอยู่ร่วมกับสังคมและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ดังที่

Office of Academic and Educational Standards (2004) ได้นำเสนอว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการทำงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีขั้นตอนแบบแผนอย่างชัดเจน มีเครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีหลักฐานในการดำเนินงาน มีบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นกลุ่มที่คอยมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Klinrisuk, P. (2021) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่แรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khotpim, L (2021). ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

2. แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า มี 5 ด้าน 26 แนวทาง ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 6 แนวทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน 5 แนวทาง ด้านการพัฒนาและส่งเสริม 5 แนวทาง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5 แนวทางและด้านการส่งต่อมี 5 แนวทาง ผลการประเมินด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมานิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างข้อคำถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ยกเว้นแนวทางแล้วนำแนวทางกระบวนการวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีมีความรู้ความเชี่ยวชาญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การพัฒนาและส่งเสริม และการส่งต่อ มีการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้เพื่อให้ได้แนวทางที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการได้จริง สอดคล้องกับ Ministry of Public Health (2009) ได้นำเสนอว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานเป็นระบบขั้นตอนที่จะช่วยส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหลากหลายโดยเฉพาะเด็กในกลุ่มเสี่ยง สามารถแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้อย่างรวดเร็ว การทำงานอย่างมีระบบสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการทำงานที่มีมาตรฐานจึงเป็นการสอดคล้องในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้วิจัยนำวงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังที่ Deming in Mycoted (2004) แนะนำว่าการจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีกระบวนการผลิตและมีการบริการที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 Plan คือ การกำหนดสาเหตุของปัญหา แล้วจากนั้นทำการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ขั้นที่ 2 Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย ขั้นที่ 3 Check คือ การตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาด หรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้างแล้วบ้าง และขั้นที่ 4 Act คือ การยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chuemthong, S. (2019). ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี “สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย

พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชลบุรี“สุขบท” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Klinsrisuk, P. (2021) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีทั้งหมด 6 แนวทาง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีทั้งหมด 8 แนวทาง 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีทั้งหมด 13 แนวทาง 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีทั้งหมด 10 แนวทาง 5) ด้านการส่งต่อ มีทั้งหมด 7 แนวทาง โดยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA วิทยาลัยในสังกัด อาชีวศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.56) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.54) ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และเมื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นปรากฏว่ามีความต้องการจำเป็นอยู่อันดับ 1 แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นอันจะช่วยแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจนในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำนโยบายการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา อย่างต่อเนื่องและใช้หลักการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.2 ควรนำแนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ไปบูรณาการใช้พัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการนำองค์ประกอบที่ได้ศึกษาหาอิทธิพลที่ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมที่ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

3.2 ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบ การใช้แนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด และพัฒนาสู่การวิจัยในลักษณะอื่น ๆ ตามสภาพปัญหาที่พบเช่น

3.2.1 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2 การพัฒนากลยุทธ์การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ตามแนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)

References

- Department of Mental Health. (2003). *Teacher's manual for student care and support systems*. 3rd printing. Bangkok: Printing House.
- Deming in Mycoted. (2004). *Plan Do Check Act (PDCA)*. [online]. Available from : <http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>. [accessed 16 June 2022].
- Educational Equality Fund Act 2018. (13 May 2018). *Royal Gazette*. Volume 135, Chapter 33. Page A.
- Khotpim, L (2021). *The Development Guidilines for the Student Care and Support System in School Under The Secondary Education Service Area Office 27*. For Master Education (Education Administration and Development) Mahasarakham University.
- Ministry of Education. (2003). *National Education Act of 1999, amended*. (Edition 2) B.E. 2002. Bangkok: Teachers' Council.
- Office of Vocational Education Monitoring and Evaluation (2017). [online]. Available from : <https://bme.vec.go.th/> [accessed 16 June 2022].

- Klinsrisuk. P, (2021). *Development the Operational of the Student Care and Support System for School under the Secondary Educational Service Area Office 22 Nakhonphanom Province*. For Master Education (Education Administration and Development) Mahasarakham University.
- Chuemthong, S. (2019). *A study of status and guidelines of student assistant management development of sukkharot school under the secondary educational service area office 18*. Master of Education Thesis Field of Study: Educational Administration Graduate School Burapha University.
- Vocational Education Act 2008. (26 February 2008). *Royal Gazette*. Volume 125. Section 43 A. Page 4.
- Sukhasawek, V. (2020). *The student-assistant system management in college affecting student's Quality of life under the vocational college in Nakhon Sawan province*. Master of Education Thesis Field of Study: Educational Administration Graduate School Chao Phraya University.

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 11 (1) : January-April 2567

Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University, 11 (1) : January-April 2024
